MĚSTSKÁ KNIHOVNA
S REGIONÁLNÍMI FUNKCEMI
TRUTNOV

Výroční zpráva
2015

Nocování v knihovně – „Piráti“

Trutnov, leden 2016

OBSAH

1) SLUŽBY ..... - 3 -

2) SLUŽBY V REGIONU A METODICKÁ ČINNOST ..... - 5 -

3) KULTURNĚ VZDĚLÁVACÍ AKCE ..... - 7 -

4) KNIHOVNÍ FONDY ..... - 11 -

5) HOSPODAŘENÍ KNIHOVNY ..... - 12 -

6) PRACOVNÍCI ..... - 12 -

7) TECHNICKÉ ZABEZPEČENÍ ..... - 12 -

V roce 2015 bylo zaregistrováno 5 064 uživatele, z toho 4 057 dospělých čtenářů (80%) a 1 007 dětí do 15ti let (20%). Celkový počet registrovaných čtenářů mírně klesl. Potvrzuje se tak trend posledních let.

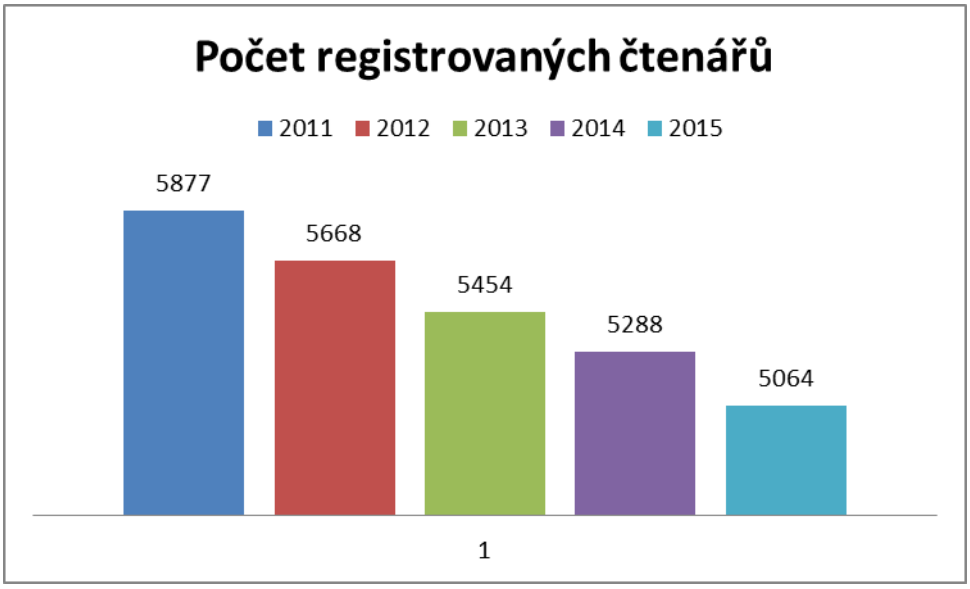

V tomto roce využilo našich služeb 130 740 uživatelů. Fyzicky navštívilo knihovnu 88642 osob. Z toho návštěvníků kulturních akcí 3 047 a vzdělávacích akcí – 1 278, návštěvníků využívajících internet v knihovně – 3 510. Návštěvníků on-line služeb (tzv. virtuální návštěvy) – 42 098. Potvrzuje se tak fakt, že je mnohem více využíváno nabízených elektronických služeb – zarezervování si půjčených dokumentů, prodlužování přes osobní konto na stránkách knihovny. Naše webové stránky navštívilo 62 915 osob.

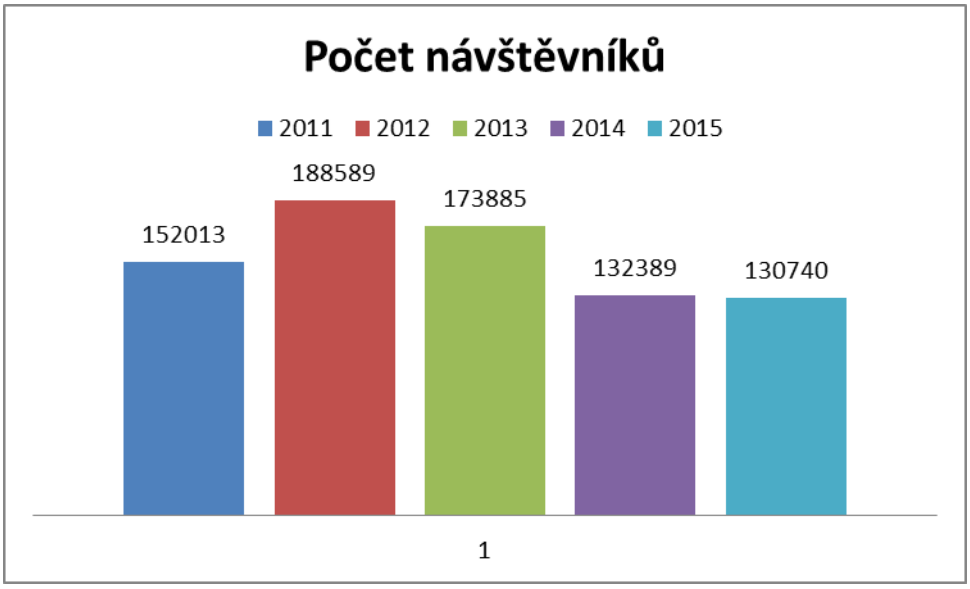

Poskytli jsme celkem 319 973 dokumenty. Výpůjčky se skládaly z naučné literatury (35 983), krásné literatury (145 884), z naučné literatury pro děti (6 271), z krásné literatury pro děti

(34 979), z výpůjček periodik (96 439), z kartografických dokumentů (11) a zvukových dokumentů (406). Evidovaných prezenčních výpůjček bylo 74 094 a prolongací (prodloužení výpůjčky před uplynutím řádné výpůjční doby) bylo 87 072.

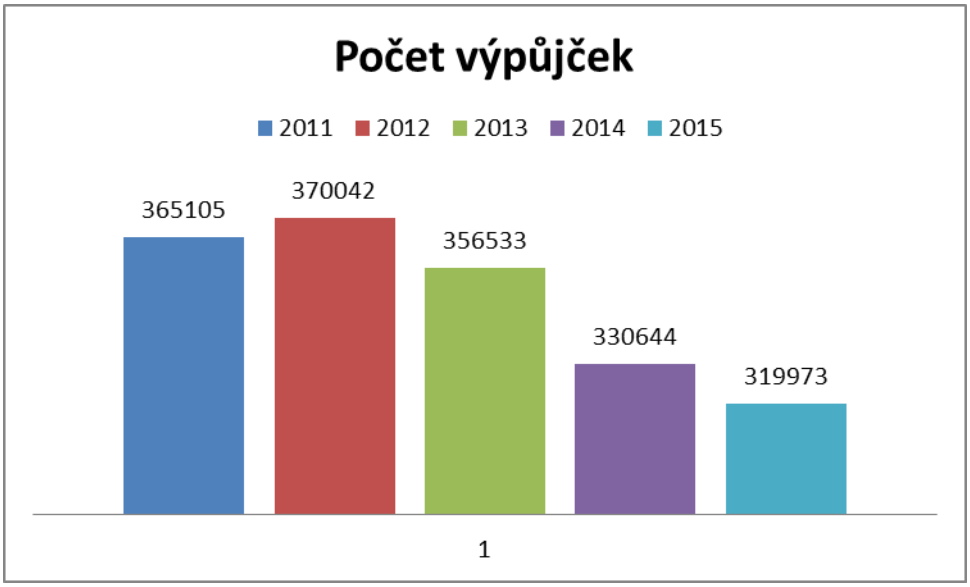

Elektronické služby knihovny

Mezi tyto služby patří webová stránka knihovny (WWW.MKTRUTNOV.CZ) – tu navštívilo 62 915 uživatelů - a elektronický katalog (HTTP://ONLINE.MKTRUTNOV.CZ/).

Počet vstupů do elektronického katalogu z prostoru knihovny bylo 13 029 a vstupů do elektronického výpůjčního protokolu 618.

Počet vstupů do elektronického katalogu z prostoru mimo knihovnu evidujeme 34898 a vstupů do elektronického výpůjčního protokolu 7200.

Vstup do elektronického katalogu také poskytujeme pomocí QR kódu, který je funkční pro chytré mobilní telefony.

Protože v tomto roce jsme se stali validačním místem pro službu MojeID, je možné naše elektronické služby využívat i přihlášením se pomocí této služby.

Web pro dětské čtenáře, který je na adrese HTTP://DETSKYWEB.MKTRUTNOV.CZ/, navštívilo v tomto roce 2 493 návštěvníci. Pracovnice oddělení pro děti tyto stránky průběžně aktualizují.

Knihovna poskytuje on-line službu „Ptejte se knihovny“, která je službou českých knihoven nejširší veřejnosti. Tato služba odpovídá na stručné a konkrétní otázky čtenářů krátkým seznamem knih, časopisů, popřípadě i www stránek (do 5 záznamů). Na dotazy zaručujeme odeslání odpovědi na čtenářovu e-mailovou adresu do 48 hodin (v pracovních dnech) od doručení zprávy.

Knihovna má tyto funkční e-mailové adresy:

INFO@MKTRUTNOV.CZ a adresy oddělení DOSPELE@MKTRUTNOV.CZ, DETSKE@MKTRUNOV.CZ, MVS@MKTRUTNOV.CZ, STUDOVNA@MKTRUTNOV.CZ, HSM@MKTRUTNOV.CZ, PORICI@MKTRUTNOV.CZ .

I z těchto adres jsou zodpovídány dotazy našich uživatelů (celkem bylo zodpovězeno 240 dotazů).

Obrat knihovního fondu dosáhl 1,85 výpůjček na jednu knihovní jednotku.

V rámci meziknihovní výpůjční služby jsme obdrželi 718 požadavků, z nichž bylo kladně vyřízeno celkem 709 žádanek. Z naší knihovny bylo vyžádáno 400 dokumentů, pro naše čtenáře jsme z jiných knihoven zapůjčili 309 dokumentů.

Počet hodin pro veřejnost činí 48 hodin týdně. Oddělení pro dospělé čtenáře a studovna mají otevřeno 48 hodin, oddělení pro děti 29 hodin, pobočka v Horním Starém Městě 31,5 hodin, pobočka Poříčí 7 hodin, pobočka v Bohuslavicích-Adamově 4 hodiny týdně.

Využívání elektronických služeb knihovny - SMS zpráva nebo e-mailem posílané upozornění před blížícím se koncem výpůjční doby, oznámení o připravené rezervaci dokumentu, vlastní upomínky a další informace našim uživatelům – se již stalo standartní službou pro čtenáře.

Jednou za měsíc navštěvují pracovnice knihovny obyvatele Domova pro seniory s nabídkou knih. Stejnou službu poskytují pracovnice pobočky v Horním Starém Městě. Dále jsme rozšířili donáškovou službu i pro nepohyblivé či jinak postižené seniory. Na jejich zavolání o výměnu knih reagují pracovnice v co nejkratší době.

Od června jsme se stali validačním místem pro službu moje ID. je služba, která poskytuje uživatelům možnost centrálně spravovat svou internetovou identitu. Tito uživatelé se pak mohou přihlašovat na webových stránkách, které službu moje ID podporují, bez nutnosti registrace a nastavování uživatelského jména a hesla.

2) SLUŽBY V REGIONU A METODICKÁ ČINNOST

Jako knihovna pověřená výkonem regionálních funkcí na základě smlouvy se Studijní a vědeckou knihovnou v Hradci Králové jsme poskytli služby 53 evidovaným veřejným knihovnám i evidovaným knihovnám jiné sítě (školní, muzejní a archivní).

Poradenská a konzultační činnost byla zaměřena především na pomoc při vypracovávání grantových žádostí, na školení knihovnického programu Clavius REKS, na webové stránky knihoven, akvizici fondu, uspořádání fondu, sloučení knihovny s informačním centrem obce, meziknihovní výpůjční službu, poskytování informací z právní a ekonomické oblasti, řešení konkrétních problémů a jiné pomoci podle situace v dané knihovně. Evidovány jsou pouze ty konzultace, jejichž doba vyřízení trvala více jak 30 minut (těch bylo poskytnuto 268). Mnoho dalších evidováno nebylo, protože nesplňovaly podmínky dané knihovnickými standardy. Dále jsme uskutečnili 53 metodickou návštěvu v základních knihovnách regionu.

Na webové stránce v oddílu Knihovny regionu (oddíl zobrazen 864 krát) je uveřejněn adresář profesionálních i neprofesionálních knihoven. U každé knihovny jsou uvedeny základní kontaktní údaje včetně adresy webové stránky. U neprofesionálních knihoven, které používají knihovnický systém Clavius REKS také elektronický katalog. Dále jsou zde aktuální knihovnické informace a vzorové základní dokumenty. Katalog pro výměnné fondy (HTTP://ONLINE.MKTRUTNOV.CZ/DS/) použily knihovny během roku k hledání žádaných dokumentů 708 krát.

V roce jsme zpracovali 56 statistických výkazů Kult (MK) 12-01 za všechny profesionální i neprofesionální knihovny regionu. K této činnosti používáme statistický program Stat-Excel, který umožňuje vytvářet různé přepočtové tabulky. Po zkontrolování a opravě výkazů jsou tyto údaje uloženy do statistického programu NIPOSu. 38 neprofi knihoven využívá knihovnický program Clavius REKS a tak většinu sledovaných údajů metodička dodává do výkazu sama.

Naše knihovna je účastníkem projektu benchmarking. Na poradě profesionálních pracovníků bylo všem doporučeno přihlásit se do tohoto projektu. Byly jim vysvětleny výhody, které sebou

aktivní účast v projektu nese (např. porovnávání výsledků s jinými knihovnami či podklady pro jednání se zřizovatelem.

Profesionální i neprofesionální knihovníci využívají ke svému vzdělávání nabídky především Studijní a vědecké knihovny v Hradci Králové a Národní knihovny v Praze. V naší knihovně bylo pro profesionální knihovníky uskutečněno školení ke katalogizaci novými pravidly RDA (nahradila původní katalogizační pravidla AACR2). Pracovníkům neprofesionálních knihoven bylo nabídnuto školení k ovládání on-line katalogu a podávání žádostí o granty VISK3. Individuální školení poskytujeme knihovníkům na vyžádání.

Letos byly uspořádány dvě porady pro profesionální knihovníky. Hlavními tématy byly statistické výsledky za rok 2014 – jejich porovnání se standardy VKIS, granty pro rok 2016, nabídka nových školení. Dále pak informace z jednotlivých knihoven a pomoc při řešení jejich problémů, např. přechod na katalogizační pravidla RDA.

Pomoc při aktualizaci a revizi knihovních fondů jsme poskytli 11 obecním knihovnám regionu. Zrevidováno bylo 23 280 knihovních jednotek.

Pro automatizované obecní knihovny, které používají knihovnický systém Clavius REKS jsme zpracovali 1 784 katalogizační záznamy jimi zakoupených dokumentů.

Výměnný fond knihovny obsahuje 49 738 knihovních jednotek. Přírůstek v tomto roce činil 3157 svazků. Vyexpedovali jsme 585 výměnných souborů do 41 obecních knihoven. Celkem si knihovníci odvezli 36 399 dokumentů.

Servis výpočetní techniky poskytujeme knihovnám, které používají program Clavius a Clavius REKS. Na našem okrese se jedná o 38 neprofesionálních knihoven, které používají Clavius REKS, 7 profesionálních a dvě neprofesionální knihovny používající knihovnický program Clavius. Dále je poskytován servis knihovnám jiné sítě – 2 muzejní knihovny a 1 knihovna archivu, školní knihovně při ZŠ Komenského, školní knihovně při ZŠ v Bílé Třemešné a školní knihovně při SZŠ Trutnov. Na požádání poskytujeme pomoc i knihovnám z vedlejšího okresu.

V tomto roce jsme obdrželi finanční prostředky od zřizovatelů neprofesionálních knihoven na nákup dokumentů do výměnných souborů. Jednalo se o částku 136 tis. Kč. Na nákup nepřispívají tyto obce – Bílá Třemešná, Dolní Lánov, Maršov u Úpice a Staré Buky.

„Knihovnicí roku“ za náš okres byla vyhlášena paní Kateřina Štěpánová z knihovny v Mladých Bukách.

Fotografie z předávání ocenění v SVK Hradec Králové

V roce 2015 jsme uskutečnili 157 kulturních a 69 vzdělávacích akcí především pro dětské čtenáře a pro seniory.

Výběr těch nejzajímavějších akcí:

- **LOŽNICE PODLE FENG SHUI**
- **GRUZIE - NAPŘÍČ DEŠTIVÝM KAVKAZEM – cestopisná přednáška**
- **PO ETIOPII S ING. PAVLEM ŠNÁBLEM – cestopisná přednáška**
- **NOC S ANDERSENEM**
- **PRVNÍ POMOC – PŘEDNÁŠKA ČČK PRO SENIORY**
- **ZAHRADY PODLE FENG SHUI**
- **BESEDA SE SPISOVATELEM VLASTIMILEM VONDRUŠKOU – s ohledem na předpokládaný velký počet zúčastněných uskutečnila se tato akce v prostorách Muzea Podkrkonoší**

- **NAKLADATELSTVÍ BOR SE PŘEDSTAVUJE… - beseda s Dr. Evou Koudelkovou o knížkách, které toto nakladatelství vydává a které se týkají blízkého okolí**
- **JACHTING – DOBRODRUŽSTVÍ NA MOŘI – vyprávění o jachtingu s panem Tomášem Kůdelou**
- **PASOVÁNÍ NA ČTENÁŘE – ODDĚLENÍ PRO DĚTI A POBOČKA HSM**

- **HASTRMANI**

- **NAHLÉDNUTÍ DO KUCHYNĚ SLAVNÝCH – setkání se seniory**
- **LÉČIVÁ SÍLA PŘÍRODY**

- **AUTORSKÉ ČTENÍ REGIONÁLNÍHO SPISOVATELE TOMÁŠE TOMANA**
- **PIRÁTI SEDMI SVĚTOVÝCH MOŘÍ**

- **HAVAJSKÉ OSTROVY – cestopisná přednáška pana Petra Nazarova**

- **OČAROVANÁ AFRIKOU – autorské čtení spisovatelky Hany Hindrákové**
- **JIŽNÍ AMERIKA – PERU – cestopisná přednáška pana Pavla Svobody**

- **SNĚNÍ BABKY ŤAPKY**

- **IRISDIAGNOSTIKA**

Mimo tyto akce uskutečňují pracovnice oddělení pro děti každoměsíční setkání klubu Povídálci a klubu Dráček. Klub Povídálci je určen pro maminky nebo tatínky na mateřské dovolené a jejich batolata. Klub Dráček je určen již pro starší děti do 12 let. Vždy je zaměřen na nějaké téma a jeho součástí jsou i výtvarné dílny. Úspěšně se rozvíjí spolupráce se základními školami. Besedy jsou připravovány podle zájmu učitelů.

Celý rok nás navštěvují pravidelně děti z Mateřské školy Trutnov. Tyto návštěvy mají velký význam pro utváření a upevňování návyku čtení u dětí od raného věku.

V prosinci byla zprovozněna Knihobudka na Jiráskově náměstí. Pravidelně je doplňována vyřazenými dokumenty nebo dokumenty, které do knihovny donesou obyvatelé Trutnova.

Přírůstek knihovního fondu v tomto roce činil 5 324 knihovní jednotky, z toho bylo 3 157 knih pro výměnné soubory. Stav knihovního fondu k 31. 12. 2015 je 172 598 knihovních jednotek. Z toho 48 831 naučné literatury, 123 257 krásné literatury a 495 zvukových knih, 14 kartografických a jeden elektronický dokument – sbírka zákonů a vyhlášek. Knihovna odebírá 158 exemplářů periodik. Na nákup knihovního fondu bylo vynaloženo 1 1 031,5 tis. Kč (z toho 373 tis. Kč na zakoupení výměnných fondů z dotace Královéhradeckého kraje a 136 tis. Kč z příspěvků od obcí). Akvizice fondu probíhá prostřednictvím internetu nebo osobními návštěvami dealerů nakladatelství či knihkupectví. Výběru se také účastní pracovnice služeb a metodička, aby nákup odpovídal požadavkům našich uživatelů a knihovníků obecních knihoven.

Úbytek knihovního fondu byl 2 310 knihovních jednotek. Jednalo se o knihy a brožury opotřebované, obsahově zastaralé a poškozené.

Knihovna zpracovává dokumenty podle nových katalogizačních pravidel RDA.

Přispíváme také do souborného katalogu SKAT a Caslin. Záznamy jsou průběžně odesílány. Za záznamy odpovídá pracovnice oddělení zpracování knihovního fondu, záznamy z počátku automatizace (rok 1993) jsou průběžně opravovány a aktualizované záznamy jsou průběžně připojovány do souborného katalogu Caslin (k 31.12.2015 připojeno 29 900 záznamů).

Pracovnice také průběžně opravuje slovník autorit. Autorit je více než 56 tisíc a stále přibývají další.

V rámci ochrany fondů byly průběžně baleny nebo přebalovány knihy a periodika. Zároveň byly opravovány poškozené dokumenty, které vrací čtenáři. Také pokračujeme ve vybavování dokumentů bezpečnostním kódem. Snažíme se tak eliminovat ztráty dokumentů.

Obrat knihovního fondu dosáhl 1,85 výpůjček na jednu knihovní jednotku.

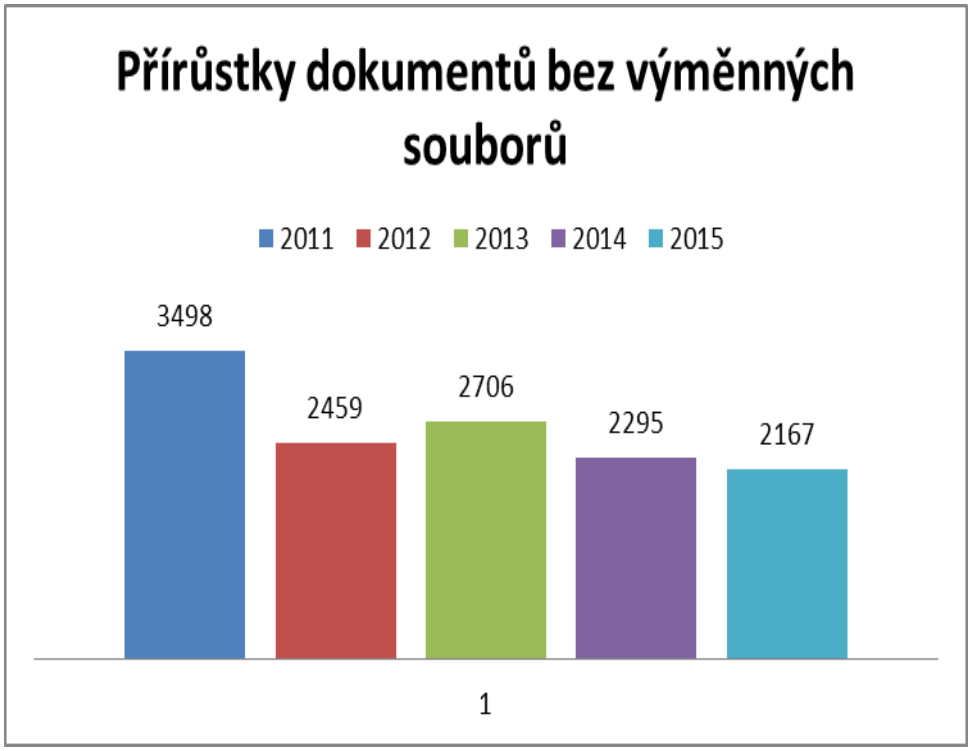

5) HOSPODAŘENÍ KNIHOVNY

Rozpočet knihovny je tvořen příspěvkem od zřizovatele (5080 tis. Kč), příspěvkem na regionální funkce z rozpočtu kraje (1106 tis. Kč), dotacemi od obcí (výhradně na nákup knihovního fondu ve výši 136 tis. Kč) a vlastními příjmy (728 tis. Kč). Celkem tedy knihovna hospodařila se 7 062 tis. Kč. Hospodaření skončilo plusovým hospodářským výsledkem (+ 63 tis.).

Příjmy z vlastní činnosti se na celkových nákladech podílejí 11%.

Náklady tvoří:

- **Spotřeba materiálu, energie, služeb 2079 tis. Kč**

  Z toho:

  nákup knihovního fondu pro MěK Trutnov činil 522,5 tis. Kč (knihy, zvukové knihy, periodika), nákup knih do výměnných souborů pro obecní knihovny okresu z rozpočtu kraje 373 tis. Kč a 136 tis. Kč na nákup knih od obcí; celkem tedy 1 031,5 tis. Kč

  na materiál, energii, služby a nájemné bylo vynaloženo 1 047,5 tis. Kč

- **osobní náklady 4 863 tis. Kč (mzdy, OON, náklady na zdravotní a sociální pojištění a zákonné sociální náklady)**

- **57 tis. Kč – pojištění, odpisy**

6) PRACOVNÍCI

Průměrný přepočtený stav zaměstnanců činil 13,5.

Zaměstnanci knihovny se účastnili mnoha odborných a oborových akcí a školení, která pořádala Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové a Národní knihovna ČR v Praze.

7) TECHNICKÉ ZABEZPEČENÍ

V roce 2015 byly průběžně prováděny revize a drobná údržba přístrojů a zařízení. V dubnu bylo uzavřeno oddělení pro děti z důvodu výměny podlahové krytiny a malování. Byl nakoupen nový nábytek do části věnované nejmenším návštěvníkům. Koncem roku byly vyměněny servery z důvodu poruchovosti a zastaralosti (původní byly pořízeny v roce 2007, ze strany dodavatele již nebyla poskytnuta ani prodloužená záruka).